

פרשת שלח תשפ"ב – איך חושבים יהודים שלא מפחדים?

1. **במדבר יג:** וישלח אתם משה לתור את ארץ כנען ויאמר אליהם ... וראיתם את הארץ מה הוא ואת העם היושב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב ... ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים ... ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו ... אפס כי עז העם היושב בארץ והערים בצרות גדלת מאד וגם ילדי הענק ראינו שם: עמלק יושב בארץ הנגב והחיתי והיבוס והאמורי יושב בהר והכנעני יושב על הים ועל יד הירדן ... לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו.

רמב"ן יג,ב: מה עשו המרגלים? משה אמר להם 'וראיתם את הארץ מה היא ואת העם היושב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב', וכן אמר להם בערים 'הבמחנים אם במבצרים', והיו צריכין להשיבו על מה שציווה אותם, ומה פשעם ומה חטאתם כשאמרו 'אפס כי עז העם והערים בצורות גדולות? וכי על מנת שיעידו שקר שלח אותם?! [ועוד] הנה משה רבינו אמר לבניהם כדברים האלה והפליג להם בחוזק העם ובמבצר עריהם וכוח הענקים יותר מאוד ממה שאמרו המרגלים כנאמר (דברים ט) 'שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן לבא לרשת גוים גדלים ועצמים ממך ערים גדלות ובצרת בשמים: עם גדול ורם בני ענקים אשר אתה ידעת ואתה שמעת מי יתיצב לפני בני ענק' [ורק מסיים בדברי חיזוק: 'וידעת היום כי ה' אלקיך הוא העבר לפניך ... הוא ישמידם והוא יכניעם לפניך והורשתם והאבדתם מהר כאשר דבר ה' לך']. ואם היה פשע המרגלים וחטאתם בזה, למה יניא את לב בניהם כהניא המרגלים את לב אבותם?

2. **במדבר יג,לא:** והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו. סוטה לה: אל תקרי ממנו [מאתנו] אלא ממנו [מהקב"ה], אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו.

במדבר יג,לג: ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם – רש"י: הנפילים - ענקים שמבני שמחזאי ועזאל שנפלו מן השמים בימי דור אנוש. ליקוטי שיחות כח/89: היות שהנפילים יצאו מהמלאכים ש'נפלו מן השמים בימי דור אנוש', הם הרי לא נמחו במבול, וזאת אף שנפתחו ארובות השמים וימח את כל היקום. זה מראה את עוצמתם של הנפילים הללו עד שאפילו עונש מן השמים אינו יכול להם.

3. **רש"י תחילת פרשתנו:** למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים? לפי שלקתה על עסקי דיבה שדברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר – לקו"ש יח/145: חטא מרים לא התבטא בעצם ה'דיבה הרעה' אלא ב'עסקי דיבה', בכך שעסקה ודברה באריכות אודות משה. היה עליה לגשת לבדו בחשאי ולשואלו בתורת שאלה. ועד"ז היה חטא המרגלים: אף שלא אמרו שקרים על ארץ ישראל, אך הדיבור היה בצורת 'עסקי דיבה', הם הרחיבו והעצימו את חוזק יושבי הארץ והבהילו מהעלייה ארצה.

4. **סוף דרשת הרמב"ן לראש השנה:** הזוכים לישוב לפני הקב"ה בארצו שהם כמו רואי פני המלך, ואם זהירים בכבודו אשריהם ... שהם שרויים בפלטרין שלו ... ומהו הענין הזה שכתוב בהושע (ט, ג) 'ארץ ה'?' וכי אין העולם כולו ארץ ה'?' ... כי ה' ברא שמים וארץ ונתן על כל עם בארצותם לגוייהם כוכב ומזל ידוע... אבל ארץ ישראל אמצעות הישוב היא [שוכנת באמצע הכדור] נחלת ה' מיוחדת לשמו, לא נתן עליהם מן המלאכים קצין שוטר ומושל [אלא הוא עצמו מושל עליהם].

שיחת עקב תשלא: משה רבנו מספר באריכות אודות חוזק הגויים – ולא בכללות אלא בפרטות ובאריכות הדיבור. וזאת כדי ללמד את מעלת היהודי, שעל אף כוח הגויים הגדולים והעצומים והעובדה שעל פי טבע איננו יכולים להם – אומרים ליהודים: לא! יש לכם מעלה יותר גדולה ואתם כן יכולים להם, משום ש'ה' אלוקיך הוא העובר לפניך'. ועצם העובדה שיש ב'יהודי' ההחלטה שהוא מנצח אותם – תגרום לו לגבור עליהם ... וזאת הוראה לכל אחד ובכל זמן ומקום: התורה מספרת את כוח הגויים. היא אינה מכחישה אותם, כי אז היה יהודי יוצא אל הרחוב ורואה את הגוי ונבהל. אלא יש גויים גדולים ועצומים, ובכל זאת לא תירא מהם, שכן ניתנו הכוחות לגבור עליהם. ואדרבה, מזה גופא שישנו גוי, מוכח שיש לך הכוחות לנצח, שהרי איני מבקש אלא לפי כוחם.